

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia Poporul”, Sibiu.

Foaie politică.

Apare în fiecare Duminică.

INSERATE:

să primesc la **biroul administrației**, (str. Măcelarilor nr. 12).
Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua-oră 12 bani a treia-oră 10 bani.

Fapte vrednice.

Sunt câte-va luni de zile, de când s'a început lupta și pregătirile pentru alegerile dietale. De atunci încoace toate foile noastre s'au ocupat mai numai da aceste lucruri. Cauza e însă ușor de înțeles. Doar alegerile de deputați în casa țării sunt unul dintre cele mai de valoare drepturi, pe cari le are un cetățean într'o țară.

Fiind acum trecuți peste aceste lupte ale alegerilor, aflăm cu cale, să ne uităm puțin împrejur; să vedem ce se mai face și se mai lucră la noi Români în celelalte direcțiuni, ca de pildă: pentru școale, pentru biserică, industrie, comerț și altele.

Astfel cugetând, ne vom opri de astădată, ca să vedem cum se lucră la băncile noastre (de cari avem peste 200) și de ce gânduri sunt conduși oamenii, cari stau în fruntea acestor institute?

Nu știm, dacă toți cetitorii acestei foi vor fi aflat, că băncile noastre mai de samă s'au adunat acum vr'o doi ani și au înființat o însoțire a băncilor cu numele „Solidaritatea”. Scopul acestei însoțiri este, ca băncile, ce fac parte din ea, să aibă o legătură mai strânsă între olaltă. Pe de altă parte unii fruntași de-ai noștri, cari stau la conducerea băncilor, au văzut că a sosit timpul, ca aceste institute se mai facă, se mai pună la cale și alte lucruri, iar nu numai să dea bani împrumut pe lângă caventi mulți sau pe lângă pământ în valoare de trei ori atâta cât face împrumutul cerut.

Intre astfel de împrejurări s'a înființat „Solidaritatea” acum doi ani trecuți. Membri ai acestei însoțiri a băncilor sunt azi peste 200 dintre institutele noastre de bani.

Mai zilele trecute „Solidaritatea” și-a ținut în Brașov a doua adunare generală, la care au luat parte reprezentanții celor mai de frunte bănci ale noastre.

În această adunare s'au desbătut lucruri de mare valoare pentru noi Români. Și anume: s'a hotărât înființarea unei bănci românești de asigurare — o astfel de bancă noi încă nu avem — cu un capital de un milion de coroane; s'a mai hotărât apoi, ca băncile noastre să sprijinească și înființeze însoțiri pentru producere și cumpărarea de mărfuri și însoțiri pentru valorizarea (vinderea cu prețuri bune) a produselor agricole ale țaranului nostru. Iar a treia planuire este înființarea unui birou de informațiune, care să stea în servi-

ciul băncilor și a celorlalte întreprinderi comerciale românești, dându-le toate informațiile și deslușirile de lipsă.

Ducerea la îndeplinire a acestor trei lucruri este de mare însemnătate. Sunt însă și unii, cari se îndoiesc asupra bune reușite.

În fața acestor stări de lucruri iată ce scrie „Revista Economică” — foaia băncilor noastre — în numărul dela 24 Iulie 1910:

„Se susține că ultima adunare generală a Solidarității” — prin alecătuirile ce a hotărât să pună la cale — este un moment de mare însemnătate în viața economică a poporului nostru. Recunoaștem și noi, dar ne permitem a adăuga, că numai atunci, dacă va succeda ca alecătuirile plănuite să se întrupeze în mod corăspunzător și folositor scopurilor înalte economice, ce se au în vedere. Cu alte cuvinte dacă va succeda, ca banca de asigurare să devină institut de folos obșteșe, ce se așteaptă; dacă prin organizarea economică a poporului nostru pe baza principiului (sistemului) de însoțire se va îndrepta întreaga noastră activitate și dacă biroul de informațiune va aduce folcase reale și bineșimțite creditului și întreprinderilor românești.

„Întrebarea deci este: succede-va sau ba, ca alecătuirile plănuite să se întrupeze în conglăsuire și să servească cu adevărat scopurile economice, ce se urmăresc? Dacă va succeda, viața noastră economică va face un pas înainte în dezvoltarea și întărirea ei, iar dacă nu, ne vom alege nu numai cu un lucru zădărnice, dar totodată — și aci va fi adevăratul neajuns — cu o dovadă tristă a neputinței noastre de alcătuire.”

Iar după înșirarea cuvintelor de mai sus, ce sunt adresate aceluia, cari s'au nu fac nimic nici odată, sau că le place să se zădărnicească lucrurile bune, numita foaie a băncilor scrie într'alt loc în acelaș număr:

„Mărturisim acum cu toată hotărârea, că direcțiunea „Solidarității” și-a dat bine samă de răspunderea cea mare, ce a luat-o asupra-și, prin aceea că a provocat hotărârile relativ la cele trei alcătuirii, amintite mai sus. Ea a înțeles, că nu e de demnitatea instituțiunii, ce o reprezintă, a provoca niște hotărâri, cari să poată rămânea litere moarte. Și ea știe că nouă nu ne e permis a face numai încercări, ci hotărârile noastre trebuie prefăcute în fapte temeinice și durabile. Tocmai de aceea propunerile sale și-le-a făcut numai după lungi și amănunțite studii și debateri și numai după ce s'a convins că condițiunile economice și financiare pentru întruparea instituțiilor proiectate există și că deci acestea se pot realiza.

„Conducerea lucrărilor de alcătuire o vor avea desigur bărbați, designați de direcțiunea „Solidarității” și adecă astfel de bărbați,

cari sunt convinși de puțința și succesul lucrărilor ce se plănuesc.”

Cetind aceste rânduri din urmă nu mai avem motiv a ne îndoii cătuși de puțin asupra reușitei celor trei planuri de mai sus. (În numerii viitori, la o ocazie binevenită, ne vom ocupa mai deaproape cu fiecare din aceste trei institute, ce sunt în pregătire.)

*

Ca o mărturie cât de folositoare și de arzătoare pentru poporul nostru, sunt însoțirile pentru promovarea producțiunii și valorizarea produselor agricole — însoțiri amintite mai sus — vom arăta un exemplu.

E vorba de o însoțire, ce s'a înființat acum doi ani în Elisabetopole și care poartă numele „Mugurul”.

Frumosul spor, ce l'a făcut această însoțire a îndemnat tot „Revista Economică” a se ocupa mai de aproape de această afacere, care urmărește nobilul scop: ridicarea noastră de sub jugul străinilor.

Iată cum scrie foaia băncilor, „Revista Economică”, dela 17 Iulie n. c., despre însoțirea „Mugurul” din Elisabetopole:

„Spre fânta aceasta — adecă ridicarea noastră de sup jugul străinilor — nizuiește „Mugurul” mai ales pe două căi: deoparte prin promovarea producțiunii (sprijinirea de a produce mărfuri ieftine) în sinul poporului țaran, punând la dispoziția acestuia, cu prețuri moderate: altoi de vițe de vie, sămânțuri etc. etc., iar de altă parte prin valorizarea produselor agricole (sprijinirea de a vinde bine bucatele și alte mărfuri) de tot felul ale țaranului, cu prețuri avantajoase și fără multe alergături, răpitoare de timp pentru țărani, trași până acum adese-ori pe sfoară de număroșii speculanți stăini, cari cutreeră vara și toamna satele noastre.

„Astfel vedem din raportul direcțiunii că în anul trecut „Mugurul” a valorizat între membrii săi și nemembrii, cu prețuri moderate, 200,000 de altoi de vițe de vie de cl. I și 100,000 altoi cl. II, dintre cari 160,000 de altoi au fost producțiune proprie din școala plantată în 1909. În anul curent se așteaptă din aceasta școală, a căreia stare a fost urcată la 750,000 altoi — o recoltă de 300,000 de altoi cl. I. și 200,000 de altoi cl. II. Câștigat fiind ca mușterii ale „Mugurului” cele mai puternice comune în ale vieritului din jurul Alba-Iuliei, a Sebeșului-săsesc și Orăștiei, însoțirea sperează a putea desface în ținuturile acestea cu timpul mai multe milioane de altoi.

„Dar și pe căi neumblate până acum de Români, a avut anul trecut „Mugurul” un bun succes, primind și efectuind lăcrări de nutreț pentru erar, prin ceea-ce a fost

în stare a vinde în condiții bune nutrețurile membrilor săi. Dacă însoțirea ar dispune de capitaluri mai însemnate ar putea lucra mai bine în această privință, știut fiind, că erarul militar are deadreptul îndrumare dela autoritățile superioare de a preferi la furnisări însoțirile de felul „Mugurului”, cari valorează produsele membrilor săi.

„Cu frumos rezultat moral și material (a realizat un câștig de cor. 7138!) a mijlocit „Mugurul” în anul trecut și cumpărarea unei moșii nemeșești din Bogatul român, pe care a parcelat-o și împărțit-o între țărani Români.

„Nu este scopul nostru a stărui asupra întregului program al acestui institut. Voim numai să constatăm pe baza acestor scurte date, prinse așa în fuga condeiului — ceea-ce va trebui să constateze împreună cu noi ori ce om nepreocupat — că căile noue pe care a pornit „Mugurul” pentru promovarea intereselor economice ale țărânimii noastre sunt bune, însoțirea aceasta are viitor și deci merită întreg sprijinul poporului nostru și a factorilor noștri competenți.

„Rezultatul material al anului trecut este un venit brut — din care nu sunt scoase spesele — de cor. 27,035 (în 1908/9 cor. 5949) și mulțumită sprijinului avut dela primul nostru institut financiar, (adecă „Albina”) a fost în poziție să realizeze în 1909/10, cu neînsemnatul ei capital de cor. 38,427 — un profit curat de cor. 12,155, resp. după detragerea venitului transpus din 1908/9, de cor. 10,235, ceea-ce corăspundă la o rentabilitate de peste 31%.

„Precum vedem din cele de mai sus baza pe care este întemeiată „Mugurul” este bună, direcția în care lucrează sănătoasă; conducătorii destoinici încă nu-i lipsesc. Ceea-ce însă îi lipsește acestei însoțiri este capitalul, un capital mai mare, care să-i facă posibil a-și largi lucrările sale și prin aceasta a împărtași straturi cât mai largi ale poporului nostru de favorurile ce ea le poate oferi.

„A-i face posibil „Mugurului” pornit sub împrejurări atât de bune, câștigarea unui capital mai corăspunzător scopurilor, ce le urmărește, este de datorința tuturor aceluora, cari sunt în poziție a aprecia importanța și rostul acestor fel de întreprinderi, în special a băncilor noastre, în a cărora deosebită atențiune și sprijin recomandăm această însoțire.

„Sprijinul material este cu atât mai ușor de dat, cu cât nu impune nimănui sarcini mari și nici rizic. „Mugurul” este fondat pe cote (părți) de câte 10 coroane și cu rezponsabilitate mărginită, așa că în cazul cel mai rău nu poate pierde cineva decât cel 10 cor.”

Cât de folositoare sunt însoțirile de felul „Mugurului”, — în urma celor descrise mai sus, — credem că nu mai e de lipsă a spune mult.

Vom mai constata numai un lucru: Se zice, că însoțirea „Mugurul” ar înainta mai bine, dacă ar avea un capital mai mare. Iar dacă totuși a făcut acest spor, aceasta e a se mulțumi institutului „Albina”, care i-a sărit într'ajutor.

Acum ne fuge gândul la hotărîrea „Solidarității”, care a decis ca băncile se sprijinească acele însoțiri, ce sunt de folos și bune pentru poporul nostru.

Să sperăm, că această hotărîre frumoasă va avea rezultatul dorit. Atunci putem fi siguri, că în scurtă vreme vom avea cu mult mai multe însoțiri în asemănare cu „Mugurul”, ceea-ce este nu numai de dorit, dar și foarte de lipsă.

S'au înființat destule bănci, cari nu știu să dea decât împrumuturi cu caventi mulți și ipotecă.

Acum a sosit timpul ca să înființăm însoțiri de tot felul, dar mai cu samă de cele în forma „Mugurului”.

N. B.

De peste săptămână. In zilele trecute fostul tribunist de pe vremuri s'a declarat de-o pănură cu Mangra! Acum miluește-l Doamne!

Asentările feciorilor. Fiind votată legea pentru facerea asentărilor, urmează acum, ca să se numească peste tot locul ziua când să vor ținea asentările.

Ministrul a dat deja îndrumările de lipsă încă înainte de votarea legii. Sunt făcute deja toate pregătirile. Așa, că asentările să vor începe în zilele prime ale lunii August, după călindarul nou, adică în săptămâna viitoare. Până în luna Septemvrie trebuie ca să se isprăvească toate asentările, ca apoi feciorii să poată fi duși la miliție cât mai curând, iar soldații cei vechi să poată scoapa acasă.

Din dietă.

Săptămâna trecută, Joi în 21 Iulie st. n., s'a sfârșit în dietă dezbaterile asupra răspunsului ce să-l dea dieta la Cuvântul de Tron, cu care Maiestatea Sa a fost deschis prima ședință a dietei.

Se înțelege, a fost primit răspunsul (adresa) guvernului, iar celelalte patru răspunsuri (între cari și răspunsul partidului naționalităților, despre care am scris în numărul trecut) au fost respinse.

Vorbirea lui Khuen.

În decursul dezbaterii răspunsului au mai vorbit o samă de deputați unguri, dintre cari mai de însemnatate sunt vorbele spuse de prim-ministrul Khuen. Acesta a zis între altele, că despre reforma electorală — adică facerea unei legi mai bune pentru alegeri — nu poate da deslușiri, deoarece cauza nu ar fi încă studiată destul.

Ei, iată omul cu doi bani în trei pungi. De spus, spune mereu, că se va face o lege nouă, dar că în ce formă va fi aceea lege nu destăinuște de loc. Și-apoi față de așa un guvern noi să avem încredere? Nu, așa ceva numai Mangra poate face!

Votarea cheltuelilor țării.

După votarea răspunsului, ce s'a dat Maiestateii Sale, a venit la rând votarea legii pentru împuternicirea guvernului de a încasa dările și alte venituri, cum și plățirea tuturor cheltuelilor statului. Mercuria trecută a fost votată și această lege, așa că de acum încolo nu mai este ex-lex, și astfel se va începe încassarea dărilor și altele.

Votarea altor legi.

După votarea legii despre cheltuelile țării s'a început dezbaterile legii pentru facerea asentărilor, care a fost primită.

Mai sunt de votat legea despre învoiala vamală cu România, o lege pentru împuternicirea guvernului de a face un împrumut nou etc. După votarea acestor legi să va închide dieta până la toamnă.

Dr. Ștefan C. Pop vorbește de nou în dietă.

Vorbirile nesăbuite ale mai multor deputați unguri, a îndemnat pe înflăcăratul nostru naționalist Dr. Ștefan C. Pop, ca din nou să-și ridice cuvântul în dieta țării. Frumoasa vorbire — ținută în cameră la 23 Iulie — o dăm mai la vale aproape întreagă. Cele spuse de dl Pop au scos din sărite pe unii deputați unguri, cari îl tot întrerupeau. Bageamă nu le plăcea a auzi crudul adevăr cum li-se spune în față, ba unii erau siliți să recunoască că sunt de multe și de mari nedreptățile ce ni-se fac nouă.

Iată ce a spus dl Dr. Ștefan C. Pop:

Onorată Cameră! Trebuie să declar cu cea mai adâncă părere de rău, că ne-am înșelat total în așteptările noastre față de noul guvern. N'am observat pe nici un teren, vre-o astfel de îndreptare, care să ne facă să încetăm cu neîncrederea.

Când vine un guvern nou cu astfel de făgădueli cum s'a prezentat acest guvern în cameră, un spirit nou ar trebui să pătrundă în țara întreagă. Ar trebui să simtă și straturile cele mai depărtate că s'a hotărât o schimbare,

că privim spre mai bune vremuri, spre o mai bună soartă. Și acum vă întreb onorată Cameră: În ce se obseră aceasta? Există oare măcar o singură ramură a vieții noastre de stat, despre care s'ar putea zice, că s'a îmbunătățit?

Se stimează oare mai mult libertatea personală, dreptul de adunări și asocieri? Toate acestea sunt tot astfel de întrebări, la care răspunsul e contrarul. (Așa-i! strigă unii). Ce privește însă bunăstarea poporului, cu care s'a lăudat guvernul acesta, nu vreau s'o răscolesc. Deja la începutul vorbirii mele voi dovedi, că pe terenul acesta greșeala e mai mare ca în trecut.

On. Cameră! Noi, naționalitățile am fost totdeauna într'o stare deosebită. Pe vremea vechiului partid liberal am sperat, că va veni un partid nou, care va căuta modul de a îmbunătăți stările noastre. A venit coaliția, despre care — dacă-mi aduc bine aminte, tocmai Eötvös Károly a zis, că în guvernarea țării are însemnatate cât o adunătură de tătari. Apoi spre bucuria generală, am auzit iarăși că va urma o schimbare de sistem, va veni Lukács László, despre care toți credeam și spuneam că va fi adevăratul reprezentant al democratismului. A venit apoi Kuen-Héderváry, care la început a dat astfel de declarații, cari într'adevăr ne îndreptățiau la speranța, că va urma o îmbunătățire. Ne venea a crede, că după un an rău să vină un an bun, după mulțimea anilor slabi și ticăloși să urmeze ani de belșug. Durere, alegerile au arătat, că totul sunt vorbe goale.

Astfel stăm azi Onorată Cameră, cu majoritatea, cu guvernul căruia la început nici n'am voit să-i refuzăm încrederea. Azi însă am ajuns acolo, că suntem constrinși din motivele cele mai grele să detragem încrederea aceasta.

Onorată Cameră! Îmi iau voie să să înșir pe scurt aceste motive, cari ne îndeamnă să fim cu cea mai mare neîncredere atât față de guvern cât și față de onorata majoritate.

Ca o glumă la iuteală sa aruncat în dezbateri chestia naționalităților și după contele Stefan Tisza aproape fiecare orator din toate părțile a recunoscut însemnatatea uriașă a acestei chestii, cu toate că nu-i amintită nici în vorbirea Maiestateii Sale, nici în răspunsul dat Maiestateii Sale.

Vezi-bine, că-i foarte însemnată chestia naționalităților. Foarte corect a susținut Irányi Daniel odată aici în cameră, că cine va deslega chestia naționalităților spre mulțumirea tuturor, acela cu drept cuvânt va putea fi ținut ca al doilea întemeiator al Ungariei. Dar modul cum sa dezbătut această chestie nu se poate numi de bun.

Chestia aceasta e cu mult mai gravă și mai mare decât să se poată isprăvi în sensul cum ar vrea dl deputat contele Stefan Tisza ori poate în mod mai rău cum vrea dl deputat contele Aponyi Albert. În decursul discuției din zilele trecute s'au auzit tocmai din gura dlui contele Aponyi Albert astfel de cuvinte cari vatămă adânc naționalitățile, ne ofensează și pe noi, vreau să denege adevărurile istorice; dumnilor iau peste picior pe toți învățații Ungariei și susțin niște lucruri de necrezut. La o între-

rupere, că noi suntem autochtoni, ni-s'a zis: „Mergeți în România, — în timpul din urmă prea adeseori ne trimiteți în România — și învățați dela savanții moderni de acolo, că provocarea domnia-voastră (adecă a noastră a Românilor) la originea de bastină e o poveste de copii!“

Eu am învățat istoria totdeauna în școala unguerească, dela isvoare unguerești, dar acele nu spun că am fi o națiune de venetici, ci recunosc, că descălicătorii țării ne-au aflat aici, ca pe un popor vechiu organizat: aceste isvoare pot da dovadă despre aceea, că noi cu drept cuvânt susținem, că patria aceasta am apărut-o împreună cu maghiarii în decurs de secole.

Ca să-i arăt dlui conte, că nu suntem tocmai pripășiți cum crede dsa.....

Președintele: Imi iau voie să fac atent pe dl deputat că să nu se întindă prea departe.

Dr. Stefan C. Pop: Onorate d-le președinte, eu am voie să răspund la discursurile altora și în deosebi voi răspunde numai la astfel de chestii, cari s'au vorbit în cameră.

Iată Istoria lui Horvath Mihály din 1842, a acelu Horváth Mihály, care a fost membru ordinar al academiei (Societatea învățaților unguri). El zice: „Când au intrat Ungurii, țara aceasta era locuită pe atunci de diferite popoare: slovaci, bulgari, români, nemți și italieni, cari formau tot atâtea principate deosebite“.

Referitor la noi Români zice; „Între Mureș, Dunăre și Tisa principele Glad guverna peste poporul său amestecat, compus din bulgari și români; în fine Ardealul de azi era supus principelui român Gelu“. Cu asta am voit numai să spun, că suntem un popor de bastină.

Apoi continuă mai departe și spune, că din budgetul statului se dă numai pentru scopuri unguerești, deși după Deák Ferencz averea statului e avere comună a tuturor cetățenilor; iar pentru scopuri culturale de ale naționalităților nu s'a preliminar nimic.

După aceea amintește bași-buzu-ciile din cercul Caransebeșului unde s'au oprit mai multe adunări populare.

Din toate se poate vedea că noi Români am fost legați în lanțuri la alegeri.

Iată un act de legitimație dat de pretorele cercului Beiuș pe seama d-lui avocat Dr. Constantin Popovici, ca să vedeți cu ce rafinare s'a lucrat contra noastră: I-se permite d-lui avocat să între în comuna Cusiș, dar numai sub condiția ca să nu meargă la nimeni. Poftim intrați d-voastră într'o comună, angajați cărăuși, aduceți oameni, fără să vă fie permis? Vă întâlniți cu nimeni.

Amintește ce s'a întâmplat în cercurile: Radna, Beiuș, Șomcuta-Mare, Chișineu. Apoi continuă:

Intrece fantasia ori-cui ceea-ce au făcut gendarmii la alegeri.

Eu însumi am văzut un om bătrîn, care n'a luat parte la nici o adunare politică — podgoreanul unui avocat din Arad — chinuit și bătut pentru-că, s'a zis, că el ar fi strigat: „Abzug“.

Omul se scandalizează și nu-i vine a crede cum se poate ca gendarmii să

joace pe spatele unui țaran. Eu i-am văzut rănile cu ochii.

Contele Podmaniczky E: Ai văzut răni, dar n'ai văzut pe gendarmi jucând.

Șt C Pop: Am trecut deja de a susținea, că dacă se conduce un om întreg sănătos în odaia gendarmilor și iese bătut mort de jumătate, el singur s'a maltrat pe sine. Cumințenia omului spune, că dacă se scoate un om strivit în bătăi din odaia gendarmilor, acela a fost bătut de gendarmi.

Pe Ioan Birlea alui Ioan, l'au condus gendarmii la secție și l'au bătut mai mort pentru-că — după-cum spune procesul verbal — a zis cătră oameni să nu mai bea. Vă veți convinge și d-voastră la fața locului, pentru-că noi nu lăsăm lucrul în baltă. Omul acesta are 7 copii. Cel mai mare, Ioan Birlea intrând în camera gendarmilor și zicând cătră geandarmul, care maltrata pe tatăl său: „d-le gendarm nu omoriți pe tata!“ un alt gendarm l-a străpuns și-a rămas mort pe loc (Sgomot și mișcare în dreapta). Vă rog asta s'a întâmplat! Ba ce e mai mult sublocotenentul de gendarmi a declarat, că înzadar e ori ce protest, pentru-că tot pe Ioan Birlea îl vor pedepsi pentru nesupunere. Or, dacă se petrece o astfel de întâmplare între un țaran nearmat și între 2 gendarmi înarmați din creștet până în tălpi, vinovatul e de bună sama cel omorit? Mulțămim de astfel de dreptate și de o astfel de judecată!

Foarte mult a-ți strigat rîndul trecut: S'auzim ce s'a întâmplat la Făgăraș! Poftim un caz. În Marginea s'a ridicat o poartă de triumf pentru primirea candidatului de cătră persoanele autorităților. Țărani au auzit că candidatul guvernului nu va veni, pentru-că în alte comune a fost primit rău. Vre-o 15 țărani din curiozitate s'au dus să vadă ce să întâmplă acolo. Gendarmul i-a oprit de a merge pe drum. La aceasta cine-va a îndrăsnit să spună, că pe drumul de țară e ertat să umble. Răspunsul a fost că au răsunit 16 puști.... (Sgomot, în dreapta).

Președ.: Rog liniște, on. deputați!

Șt C Pop: Nu-i nimic de ris. Poftim și dovediți contrarul. Datorința ministrului de interne ar fi fost să i-a măsuri în chestia aceasta, dar până azi nu s'a îngrijit nimeni de orfani și copii morților.

Amintesc aceasta pentru-că nu vreau să răpesc timpul camerei cu o interpe-lație. Resultatul pușcăturilor a fost că: Valeriu Lie a murit lăsând o văduvă și o copilă orfană; Gherasim Pandrea, de 16 ani, singurul copil la părinți, Nicolae Ion Suvăilă de 16 ani, David Lie de 28 ani, Ion George Vlad de 30 ani, dintre cari primii 4 au rămas morți momentan, al 5-lea a fost transportat în spital,

O voce (în dreapta): Au căzut jertfa agitației.

Șt C Pop: Nu-i adevărat, căci cum am zis tot tumultul a fost în 15 oameni și 16 gendarmi. Amintesc cazul acesta pentru-că jitarul Szabó care a început tot lucrul, umblă și azi liber fără să-l fi tras nimeni la răspundere.

O astfel de dreptate din partea autorităților nu numai că înfrurește în

mod stricăcios poporul, dar provoacă în el și credința că cu el se poate face ce le place unora.

Am fost dator să atrag atențiunea ministerului întreg, din datorința față de victimele căzute.

Un alt caz s'a întâmplat în Șomcuta-mare. Cu o zi mai înainte de alege-re au fost citați cu sutele alegătorii în chestii de pîri; dar tot astfel de alegători, cari voiau să voteze cu candidatul național. Am la mână dovezile, ca să nu ziceți că calomniez. Și încă pentru-ce? Pentru-că nu și-a cărat gunoiul din curte. Doar știe onorata Cameră, că omul sărac nu-și duce în fiecare zi gunoiul din curte pe câmp. Poftim sentințele și citațiunile. Pentru de acestea a fost pedepsiți bieții oameni cu câte 10—60 coroane.

Contele Podmaniczky E: Poate ar fi trebuit să li-se ierte pentru alegeri.

Șt C Pop: E curios, că numai pe cei din partida noastră i-au pedepsit. Toți ceilalți au avut gunoiul în ordine.

În multe părți și acum e stare de tot grea. Preotul Eftemie Costescu din Boiu imi trimite o plânsoare lungă, în care imi înșiră cum în ziua de 10 Iulie eșind din biserică, gendarmii i-au pus baionetele'n piept, și au comandat foc. Poporul s'a împrăștiat în toate părțile. Guvernul să se mulțumească cel puțin cu învingerea și să nu urmeze cu răsbunarea. Văd că unii din D-Voastră Vă scandalizați. Nu Vă scandalizați ci să facem tot posibilul să nu se mai întâmple astfel de cazuri. Din toate părțile vin plânsori, că bieții oameni, cari au votat liber, sunt scoși dela pășune. Astfel se ruinează poporul și se aruncă din nou în jug. Continuând despre barbariile satrapilor administrației, termină astfel:

„Eu am curajul să spun totul și să fac piept bărbătesc la toate. Aștept ca onorații colegi deputați, cari vreau să între într'o eră nouă, să se convingă despre toate acestea și să nu se mărginească a da crezământ tuturor informațiilor de ziare, cari se silesc a ne prezenta ca dușmani jurați ai maghiarilor. Așa ceva nu-i adevărat. La noi există un astfel sistem vechiu, care trebuie nimicit. Sistemul acesta e năcazul comun al tuturor: al românilor, maghiarilor, slovacilor, și al tuturor cetățenilor din țara aceasta, pentru-că nu se mai poate admite ca capii administrației, preoții, să fie adevărații pași turcești. Știu că există un țar muscălesc, dar la noi sunt atâți țari muscălești încât oamenii se scârbesc de astfel de funcționari crescuți în spiritul ca și cum n'ar fi ei pentru popor, ci poporul ar trebui să se închine lor.

În sânul funcționarilor s'a dezvoltat mânia sportului (de-a umbla încoace și'ncolo). Fiecare umblă prin comitate la vânat. Fiecare are lipsă de teritorii de vânat și astfel nici unul nu-și face datorința pentru care a depus jurământ. Acestea sunt rele, cari trebuie sanate, atunci nu vom mai auzi astfel de lucruri.

Pe baza motivelor acestora, nu primesc proiectul de indemnitate (adecă nu votează cheltuielile țării, dările și altele.)

Serisorile Bădicului Ion.

Călătorind cu trenul.

Doamne, cumetre dragă, de câte-ori m'am tot gândit eu la drumul tău până'n lumea ceea nouă. Ce drum grozav, ce drum obositor! Am cercat chiar să socotesc câte stații vei fi avut, în câte locuri te vei fi oprit tu până în America. Și m'am zăpăcit și mai tare.

Zilele acestea am avut și eu un drum mai lung de făcut, iar cum era și vremea urită m'am suit și eu pe carul cel de foc. Mare învălmășală era, multă lume călătorea. O lume pestriță, și români și sași și unguri. Și era o căldură grozavă.

Pleacă el trenul, mă așez eu pe-un colț de scaun, trece printre noi conductorul suduind în limba lui, în vreme ce ne cerea biletele. Mă gândeam în mine, tot e mai bine pe drumul de car, în bătaia vântului, decât ghemuiți aicea. Dar' acum am fost plătit și pace bună.

Vreme de vr'o cinci minute a fost liniște în vagon. Dar' de-odată încep să cânte, rîgnind cumplit, vr'o șase feciori de ungur, cari ședea lângă olaltă. Aveau sticla cu vinars în traistele lor de piele, o scoteau, închinau pe rând, și zbierau să ne asurzească. Mergeau la secere unde-va prin țara ungu-rească. Nu mai puteai vorbi nici cu vecinul tău așa se spârgeau ungurii dracului. Era nădușală în tren, dar acum îmi veneau călduri să mor în zbieratul acela neconținut. Mă gândeam: „Ucigă-vă toaca, d'apoi de cântați, cântați ca oamenii, domol, mereu, nu răgniți ca dobitoacele. Gândiți-vă că mai sunt oameni în vagon, nu numai voi, secăturilor“.

Ei, însă, dau înainte. Era unul roșcovan în mijloc, acela ducea cântecul. Se lăsa pe spate, deschidea o gură ca un pește, și ne asurzia.

M'aplec spre un sas care ședea lângă mine și-i spun: „Ăștia au să ne asurzească vecine“.

— No iel făcu sasul. La D-ta puțin. Dar' eu vin cu ei de azi dimineață. Și tot beau și tot cânt. No ie, io m'am saturat de ei pân' aici.

Și sasul puse degetul nodoros pe gâtul său lung, unde hodinește mărul lui Adam. Am știricit dela sas până unde merg cântăreții aceia. Mergeau mai departe ca mine.

„Hm!“ fac eu cătră sas, „oare să le spunem să tacă“.

„Noa ie, poți spune, că n'ascultă. Ba să iau și la bătaie cu dumniata, dacă nu le dai pace. Mai înainte era să-l bată pe-un jupân“.

Aștept eu cu chin cu vai, până vine conductorul să mă plâng lui de răul cântecilor acelora nebune. Ungurul, când i-am spus să-i oprească, m'a privit împungaciu și mi-a zberat:

„Merge pe ostali doi (clasa a doua) dacă nu place la tine larma“.

Trebuie că-ți mai aduci aminte, dragă cumetre, cum se poartă conductorii pe trenurile dela noi din țară. Prin America știu că-s altfel de oameni și nu vorbesc cu tine ca cu vita. Dar ai noștri se simt domni nețarmuriți pe toată suflarea din mulțimea vagoanelor, îndată ce-a șuerat mașina de plecare.

Se simt ca săcuil în căruța lui plină de oale: dacă-i place le turtește pe toate, așa pocnește caii, și iarăși dacă-i place se oprește în mijlocul drumului și nu se mai mișcă.

Am văzut eu că n'am ce face și că trebuie să mă impac cu soarta. Cei șase nu mai conteneau, ci din potrivă zbierau tot mai infuriați. Li-se umflară vinele pe grumazi de gândea că au să pleznească.

Trebuia să mă gândesc la ceva, doar îmi va trece timpul mai bine. Și iată, iubite cumetre, ce gânduri îmi treceau prin cap.

Sunt oameni cari până-s acasă, în satul lor, se poartă destul de cinstit. Până sunt între ai lor, între oameni cunoscuți, nu le poți zice nimica asupra purtării lor. Dar' cât ce, eșind din sat, pornesc la drum mai mulți la olaltă, se schimbă de nu-i mai cunoști. Ales dacă au de-a face o cale mai lungă. Să începem de pildă, cu feciorii cari merg la asentare. Până n'au eșit din sat au fost cei mai de omenie, oameni pacinici și liniștiți. Iasă odată din sat? Câte crijme cad în calea lor pe toate le cercetează. Beau, se ameteșe de tot și cu cât se apropie de locul de asentare se poartă tot mai deochiat. Feciori de-ai noștri intră de multe-ori în orașele unde trag sorții, răgnind nebunește, cu mari măciuci în mână. Și nu arareori auzi că colo s'au bătut, într'alt loc au spart fereste, au imprăștiat marfa cutărui jidan ori femece vânzătoare de poame. Ei le socotesc acestea de bravuri. Cred că așa se cade să se poarte când merg la asentare, ca să atragă asupra lor luarea aminte a străinilor. Ș'o și atrag, numai cât străinii, văzându-i purtându-ne așa, nu-i preamăresc ci zic: „Ptii, ce mai nație sălbatecă românii ăștia.“ Ei, necunoscându-ve vor crede că și acasă, în satele noastre, tot așa ne purtăm

Vezi bine, cumetre dragă, când merge feciorul la asentare nu poate merge ca la biserică. Poate să cânte, și chiar îi stă frumos de-o face; poate bea un pahar două de vin, de bucurie c'a scăpat, ori de întristate că l'a îngărdat neamțul, dar' nu trebuie să-și uite că trebuie să-și păstreze un nume bun. Nu trebuie să uite, că străinii pentru o prostie de-a lui judecă întreg poporul românesc. Nu-i vorba aici, să mergi la sorți bleag ca sasul, ori fricos ca țiganul, ci să mergi așa cum îți poruncește inima ta curăjoasă de român, ascultând însă și în străini, ca și la tine în sat, sfaturile minții tale.

Pentru că nu vor zbiera nebunește, pentru că nu vor sparge uși și ferești, pentru că nu se vor îmbăta să nu mai știe de ei feciorii noștri, nu însămnă că-s fricoși de cătănie, ci însămnă că se știu purta în lume și știu să ne facă nume bun nouă românilor.

După cum am judecat eu pe ungurii ceia ce mă asurziau, cred că tot așa ne judecă străinii pe noi, dacă ne-am purta astfel.

Dar mai ales trebuie să ținem samă de numele nostru bun, de cinstea noastră, călătorind cu trenul. Aici totdeauna călătorește o mulțime de oameni, din toate părțile țării, din toate limbile. Câte-odată vine pe clasa a treia arume câte-un domn străin, dintralte țări ca să cunoască popoarele Ungariei. Câte odată sunt copiii mici, obosiți, cari ar dormi, ori o femece, un om bolnav. Unul vine dela o înmormântare de pildă, altul poate dela o rudenie, pe care a lăsat'o în spital. Fiecare își are gândurile și năcazurile lui. Și acum să-ți închipui, dragă cumetre, că vre-o 10 oameni de ai noștri s'ar urca pe mașina dela o stație, și ar afla o lume așa de pistriță, ca ceea de care am vorbit mai sus. Inchipuiți că oamenii noștri sunt cam vînoși de acasă, dar că și-au mai luat și cu dâșii beutură. Inchipuiți că s'ar imbulzi în toate părțile să-și cuprindă locurile cele mai bune. Apoi ar destupa

sticla, ar bea închinând tare, apoi s'ar apuca de cântece și de povești, dar tot cu glas tare. Să nu fie zece și să fie numai cinci și ar face o larmă de ceialalți nu s'ar mai putea înțelege. Și ce ar urma atunci? Străinul, care — să zicem — a venit ca să vadă ce popoare trăiesc în Ungaria, ar asculta mult, ar clăti din cap și ar zice: „Slab popor poporul românesc, dacă fără glaja de vinars nu poate pleca de-acasă. Ne'nvâțat acest popor, dacă zbieră așa, ca și când numai ei ar trăi pe lume.“ Omul, care, să zicem, ar veni dela o înmormântare ori dela o rudenie ce a lăsat'o în spital, iar privi cu durere și ar suferi tare mult. Căci lui numai de cântec nu-i este.

Mama care ar fi vrut s'adoarmă copilașul obosit, i va blăstăma că i l'au deșteptat de tot, ș'acum plânge, și biata de ea nu mai știe cum să-l împace. Și, de va fi vr'un ungur mai desghețat puțin, i va batjocori în față și va zice vecinului său, în limba lor:

— „Auzi-i pe proștii de valahi? Au ajuns și ei odată domni“.

Și n'radevăr, dragă cumetre, mulți de-ai noștri cred că-s domni desăvârșiți, cred că-i mare lucru, când să vadă porniți cu carul cel de foc. Nime nu mai plătește nimic înaintea lui. Vrea să se arete sfătos, înțelept, avut, — curată prostie.

Dar trebuie, cred eu, cumetre dragă, să meargă altfel lucrurile, altcum să ni-se poarte oamenii. Să știe toți că purtarea lui de acasă, dacă a fost satul mulțămît cu ea, trebuie să și-o ducă și în streini. De s'a purtat acasă bine, să nu creadă că în străini va face vâlvă mare schimbându-și vorba și mișcarea. Trenul trebuie mai ales să-l socotească o locuință comună, unde fie care are aceleași drepturi. Trebuie să ne n'vâțăm a ne stima pe noi și pe alții. Altfel ne facem de batjocură și de ocară lumii ce călătorește împreună cu noi.

Mai este apoi datină proastă la unii din românii noștri, mai ales la tineret, când călătorește cu trenul. Acasă s'a ferit ca de foc, poate, de sudălmii, de vorbe spurcate. Dar pe tren apoi scapă câte-o n'jurătură a fală, și vorbește porcării, de ție greață de ei. Acum, dragă cumetre, zică cine ce-o vrea, dar acestai mare rău. Vorbe necuviincioase nu trebuie să spui nici când ești singur, dar încă pe tren, într'atâta lume străină, între băieți și copile tinere? Ce vor crede oamenii cari îi aud? Vor zice: „Ăștia-s niște nespălați din creștet până'n tălpi“.

Gândurile acestea mi-au venit în minte, dragă cumetre, călătorind cu trenul, pe când ungurii mei zbierau mai departe, iar sasul de lângă mine făcea mereu: „hei, hei, taifal“.

Cum i-am judecat eu pe străinii aceia, așa ne-ar judeca și pe noi alții, dacă ne purtăm ca dâșii. Și mă gândesc acum în urmă: ce-ai fi făcut tu, cumetre dragă, dacă te-ai fi însoțit cești șase unguri cu cântecele lor până în America? Cred că ai fi trebuit să te întorci îndărăpt, căci sigur asurziai la drumul jumătate. Dar cred, că pe un astfel de drum vor fi alți condoctori, altă rânduială, și nu-i va fi lăsat unuia să facă viața grea la zece ori douăzeci de inși.

Ei, dar pe noi, de nu ne place, domniilor condoctori ne trimit pe clasa a doua. Scriem-i, dragă cumetre, cum e pe-acolo cu purtatul oamenilor pe tren, aș vrea să-i spun la unul dela noi, care nici odată nu pleacă la drum cu mașina, fără să-și pună o jumătate de rachiu în straiță.

Rămâi cu bine!

Cumătrul tău

Bădicul Ion.

Literatură și știință

Un gând în suflet vecinic nu-mi dă pace...

De Petöfl.

*Un gând în suflet vecinic nu-mi dă pace:
Să mor în pat, un trup ce'n perne zace!
Să mă topesc întocmai cum o floare
Mâncată de un vierme tainic, moare:
Și să mă sting — un muc de luminică
Intr'o uitată, scundă odăiță.
Nu-mi da să mor așa, te rog fierbinte,
Ascultă Doamne a mele rugăminte!
Să fiu un brad, de fulger spintecat
Sau de furtuni nebune din rădăcini furat,
O stâncă vreau să fiu, ce trăneltu-o prăvale
De se cutremur toți, din munte 'n vale.
De fiecare neam încătușat,
Sătul de jugu 'n care-a stat plecat,
Ridică steagul roș și roșu 'n față
Pe steagu-i poartă scris în sfânta dimineață:
„Pro libertate!*) lumii noastre 'ntregi!“
Și țipetul acesta îl culegi
Ca o fanfară până 'n soare apune
Din răsărit, tiranii de-ți răpune,
Acolo vreau să mor
Pe câmpul luptelor,
Acolo vreau să 'mi curgă sânge cald
Și fericit cuvântul ultim o să-l scald
Pe buza mea și în zgomot de oțele,
De trâmbițe, de tun, o să-l simțesc cum piere.
Trupu'mi cază,
Cai ce rânchează
Turbați spre 'nvingere sburând, copita
[implânte.*

*Eu pot să zac în drum, cu oase frânte. —
Și când veni-va ziua de 'ngropare
Să 'mi străngeți oasele de pe cărare,
Și 'n cânt domol, sărbătoresc, purtate
Cu steagurile 'n negru, zăbrznic îmbrăcate,
Intr'un mormânt pe frații 'n vitejie
Să-i îngrofați, căci n'au vrut iobăgie,
Ci viața-au dat-o plini de bucurie
Și și-au servit, — mareață libertate, — fie....*

Traducere liberă de
Horia Petra-Petrescu.

Răsbunarea lui Jon Strâmbu.

— Nuvelă din popor. —

De Alex. Țințariu.

Era o zi de toamnă. Un vânt rece, care străbătea până în măduva oaselor, bătea cu mânie nebună, ca și când ar fi voit să răzbune vre-o nelegiuire mare. Ulițele satului Dumbrăveni erau pustii, nici o țipanie de om nu să vedea pe ele. Toate făpturile omenesti s'au refugiat dinaintea infuriatului crivăț, ca dinaintea unui dușman temut și de neînvins.

În amurg de seară o trăsură, cu greutate mare să căznia să răzbească înainte. Trăsura era încărcată cu niște lăzi, deasupra cărora ședea un bărbat, o femeie și doi copii. Toți să țineau unul de altul, ca să nu-i ducă vântul. Din când în când, cuprinși de frică și groază, murmurau niște cuvinte, într'o limbă pocită.

Pe jos, la capul celor doi călușei, mici și slabi, mergea un țaran. Mereu lovea cu biciul dobitoacele, căci altcum în toată clipa s'ar fi oprit locului. Țăranul era foarte năcăgît; pe fața lui arsă de soare și brăzdată de suferințe adânci, înțelese și simțite numai de acela, care e părtaș de ele, de câte-ori lovea călușei, totdeauna să zugrăvia un zimbet de milă. Iar când veneticul, cocoțat deasupra lăzilor, îi striga să dea zor dobitoacelor, bietul creștin cu mânie își strângea pumnii și își mușca buzele.

*) pentru libertate.

Trăsura s'a oprit la casa lui George Pârjol. George, împreună cu nevasta și doi copii, a părăsit vatra strămoșască, s'a dus la America, în credință că acolo nu o să aibă parte de atâtea lipse și năcazuri... Pământ nu a avut; căsuța aceea mică, cu două odăi scunde și întunecoase i-a fost toată averea. A vândut-o unui venetic dela oraș, pe care nici nu a știut cum îl cheamă. Veneticul acela aduna zdrențe și fier vechiu. Prețul casei i-l'a plătit numai în aur.

Cum s'a oprit trăsura, veneticul s'a dat jos și-a deschis poarta.

După-ce au coborît lăzile din trăsură, țăranul a zis:

— Jupâne, să faci bine să mă lași să dorm aici, noaptea asta.

Veneticul ca mușcat de șarpe și-a scuțurat capul și a zis:

— Nu, așa ceva nu se poate, frate...

— Indată o să fie noapte, jupâne, și aici în sat nu am nici o rudenie, nici un cunoscut, apoi nu mai pot ținea piept vântului. Abia am putut răzbi până aici. Și eu și biete dobitoace suntem frânți de oboseală.

— Am spus; nu se poate...

S'a mai rugat creștinul, dar zădarnic; veneticul a rămas neînduplecat, deși grajdul era gol.

— Dă-mi bani, jupâne, a zis în sfârșit țăranul.

Veneticul a mers în casă, unde a rămas vreme îndelungată.

Țăranul pare că ședea pe cărbuni. De mai multe-ori a strigat:

— „Grăbește, jupâne!“

— Aici sunt banii, bade, a zis veneticul.

Țăranul a început să numere banii.

— Nu mi-ai dat bine, jupâne; aici sunt numai trei coroane cincizeci și doi de fileri, iar eu am să primesc șase coroane.

— Nu am mai mult...

— Ce zici?

— Ți-am dat cel de pe urmă crețar ce am avut...

— E păcat ce faci cu mine, jupâne. Te-am adus cale așa de lungă și pe vreme așa de grea, încât să mă prăpădesc și eu și călușei mei. Apoi sunt lipsit pământului de sărac; am acasă șase copii...

— Lasă, frate; altădată îți plătesc eu.

Țăranul buimăcit s'a uitat la venetic. Pieptul i-se ridica cu putere, ca și când ar voi să pleznească.

— Să îmi dai toți banii, jupâne, căci altcum îți sfărim oasele, a zis cu voce detunătoare țăranul și-a prins de piept pe venetic.

L'a ridicat sus și îl ținea în aier, scuțurându-l.

Veneticul s'a făcut cât un purece; fața îi era vânăta-galbină și tremura ca scuțurat de friguri.

A voit să zică ceva, dar n'a putut; i-a secat vocea.

— Banii, lighioană! a răcnit țăranul.

Balabusta veneticului, înarmată cu o bătă, a venit în ajutorul bărbatului ei. A ridicat băta ca să lovească pe țăran, dar acesta cu o mișcare repede și fără să lase pe venetic, a izbit cu pumnul în piept pe femeie, care a căzut jos.

Veneticul intrucât-va și-a venit în fire. Cu voce slabă a zis:

— Lasă-mă să merg în lăuntru și să mai caut bani... Eu nu vreau să te înșel; eu sunt om cinstit...

— Nu te las, jupâne. Să se ducă jupâneasa să aducă banii. Mai două coroane și patruzeci și opt de fileri.

Veneticul a zis ceva în limba lui cătră

femeie, care s'a ridicat de jos și grăbită a mers în casă.

Abia a trecut câte-va clipe și s'a reîntors. A dat țăranului banii.

— Acuma te las, jupâne. Mulțamește lui Dumnezeu că ai dat peste un om bun și de omenie. Altul te-ar fi trimis în iad.

Țăranul s'a întors cătră răsărit, și-a făcut sămnul crucei, a zis un „Doamne ajută-mi“ și urcându-se în trăsura s'a pierdut în întunerecul nopții.

Vântul, pare că bătea cu mânie și mai tare...

II.

După două zile când vântul a încetat, în satul Dumbrăveni, un plăieș bătând doba a cutreerat toate ulițele și-a vestit sătenilor, că în casa lui George Pârjol a deschis prăvălie un negustor dela oraș, la care să poate ori și ce căpăta. Totul e foarte ieftin, în loc de bani primește ouă, grâu și cucuruz, iar cine nu are îndată bani, ori și ce poate să cumpere și pe așteptare...

Toată marfa din prăvălia lui Ițig Silberstein — căci așa cheama pe negustorul Dumbrăvenilor — nu făcea nici două sute coroane. De altcum, judecând după îmbrăcămintea lui Ițig și a familiei sale, jupâneasa Raveca, și-a celor doi copii, Ștrul și David, s'a putut vedea că ei sunt lipsiți pământului de săraci. Jupânul Ițig avea niște haine vechi, cu mai multe cărpituri pe ele; pălăria îi era turtită, murdară; jupâneasa Raveca purta o haină subțire, care de multul spălat nu mai avea culoare, iar Ștrul și David, cel dintâi de vre-o opt iar cel de pe urmă de vre-o șase ani, umblau desculți și cu pălării de paie.

Ștrul și David nu știau nici o vorbă românește. Ziua întreagă ședea în prăvălia părinților lor. Când vre-odată eșiau la uliță, copiii vecinilor să adunau în jurul lor și se uitau la ei ca la vre-o minune. Copiii aveau în mână câte o bucată de pită sau mălai. Ștrul și David cu lăcomie să uitau cum mănăcă copiii țărănilor. De multe-ori porozițele lui Ițig, cu sfială întindeau mâna după o bucăciță de pită. Odată un copil care avea mălai l'a dat lui Ștrul. „Măi Ioane, nemții nu mănăcă mălai“ a zis alt copil. Ștrul a luat mălaiul, s'a uitat cu mirare la el, apoi a început să imbuce. Din ziua aceea, Ștrul și David zvântau și mălai.

La început lui Ițig îi mergea prost. Dar aceasta nu a ținut mult. A adus dela oraș pantlici de mătasă, săpunuri miroitoare și alte lucruri ademenitoare pentru femei. A mai adus apoi fluerițe, ouă, luli, cireșe de zahăr, pentru copii. Nevestele tinere, fetele mari și copii neîncetat deschideau ușa prăvăliei lui.

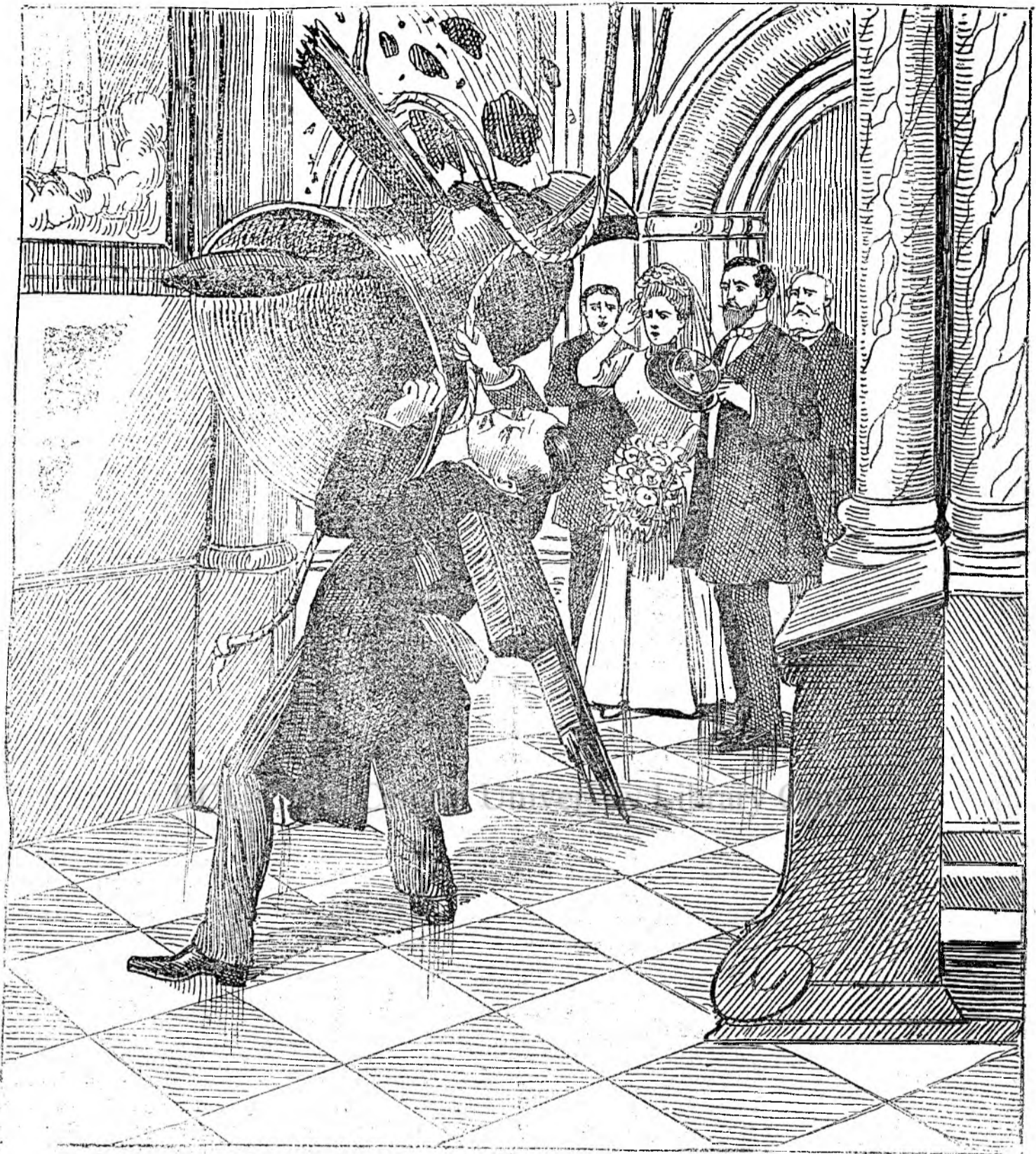
Aproape nimic nu plăteau cu bani, ci dădeau în schimb cucuruz, grâu sau ouă de găină.

Abia a trecut câte-va săptămâni și în podul casei lui Ițig erau două grămezi mari de grâu și cucuruz. Copiii țărănilor pentru o flueriță sau două cireșe de zahăr aduceau un ou de găină sau pentru cucuruzi mari, căci jupânul Ițig și jupâneasa Raveca numai cucuruzi mari primeau. Când erau adunate câte-va sute de ouă și pentru-ce nu trebuia multă vreme, Ițig le împacheta în lăzi și le trimitea cu trenul.

Ștrul și David au început să vorbească românește. Zilnic îndemneau pe copiii țărănilor să aducă ouă și cucuruz. Acuma ei nu mai umblă desculți; acuma au haine noi și frumoase. Tot așa sunt bine îmbrăcați și părinții lor. Jupâneasa Raveca, în toată săptămâna cumpără câte două părechi de găște pe cari le îngrașă și apoi le taie. (Va urma.)

Căderea unui clopot

sau omorîrea crâznicului în fața mirilor.

Mai zilele trecute în orașul nemțesc Oberlangen o tinăra păreche voia să și sârbeze cununia.

Crâznicul bisericii văzând, că să apropie mirii și nuntașii de biserică a început a trage clopotele.

(În Germania este obiceiul, că la cununia tinerilor, ce au purtat o vieță frumoasă și cinstită, se trag clopotele și se aprind luminile în biserică. De acest favor nu pot însă fi împărtașiți feciori sau fete, cari au dus o vieță dest abălată, iar în urmă se cunună numai de formă. Și acest obicei e bun, de oare-ce fiecare își zice: „Trebuie să mă feresc, ca să nu fac asta și ceia, altcum la cununia mea nu trage clopotele și nu se aprind luminile în biserică“).

Dar ce s'a întâmplat? În momentul când intra în biserică tinăra păreche și voia a înainta spre altar să aude de sus o trăsătură puternică. Scaunul clopotului cel mare, fiind de vremuri slăbit, s'a rupt și cu o repezițiune puternică a căzut în capul sârmanului crâznic, care nu a mai avut timp să se ferească, ci în fața mirilor și nuntașilor a fost total zdrobit, rămânând mort pe loc.

Tinăra păreche spăriată de moarte s'a întors acasă fără

a mai sârba cununia, și până azi nu să mai pot hotărî la sârbarea cununii lor, care a avut un început atât de înfiorător, prin moartea nefericitului crâznic.

Chipul ne arată nenorocirea din biserică, în momentul când crâznicul e omorât de clopotul cel mare, înaintea nuntașilor.

*

Cu această ocaziune mai amintim, că prin acele părți să crede, că tinerilor, cari pătesc ceva în drum până la cununie, nu le merge bine, dacă se cunună. De aceea ei mai bucurosi voiesc să trăiască acum necununați. Asta nu e însă cu cale, de oare-ce în credințe deșerte nu trebuie să creadă nici odată omul.

*

Pe la noi încă sunt unii, cari zic, că ieșind o înmormântare înaintea mirilor, aceștia nu vor trăi mult la olaltă. Ba mai sunt și alte multe credințe, cari în urma urmelor nu au nici o însemnătate. Fiind-că acolo unde trăiesc mulți oameni, se pot întâmpla și multe lucruri, bune sau rele. Din astfel de întâmplări s'au aflat apoi unii, cari au scornit cine știe ce credinți deșerte, la cari nu e bine ca să creadă nimenea.

Răvașul meu.

Politică de înfrățire.

Politica n'are nici sfânt,
Și n'are nici o lege,
Căci mâne altul strică tot,
Ce astăzi unul drege.

Politica-i un joc de cărți,
La care îl înșală
Pe cel cinstit, cel îndrăsnit,
Și fără de șfială.

Politica e un cojoc,
Ce azi pe dos, iar mâne
Pe față-l porți și tot cojoc
Pe tine el rămâne.

Și în politică-un cojoc
Îți prinde tare bine,
Căci nu știi, ce se va 'ntâmpla,
Și-i bun, să-l ai pe tine.

Azi mergi cu el fălos la Beciu,
Și lumea mult te laudă,
Căci duci în el un *memorand*,
Și când te 'ntorci te-aplaudă.

Iar mâne îl întorci pe dos,
Și mergi la corteșite,
Dar când aștepți aplaus, primești
In schimb — ouă clocite!

Așa-i politica, așa-i!
O întorci cum vrei, și-ți place.
Dar vezi și lumea e cum e,
Ea vede, și nu tace.

Și când tu crezi, că ai ajuns
La popularitate,
Tu la popor nu mai produci
Decât — ilaritate.*)

Și când dela guvern apoi
Poruncă mare-ți vine:
„Să faci partid maghiarofil“,**)
Ai vrea, dar n'ai cu cine!

Oăci pe Român nu poate — ușor
Ori cine să mi-l joace.
Românul are acul său
De ori-și-ce cojoace.

Poporul nostru nu prea dă
Pe vorbe de paradă.
Când cumpără o marfă, vrea
El mai întâiu s'o vadă.

„Politica cu mâța 'n sac“,
Nu poate să-l momească. —
Politica Românului
E verde, românească!

Iar mâna care te-a bătut,
Cine-o mai poate strânge?
Și chiar de i-o întinde-un grof,
Românul o respinge!

Oăci frați de cruce nu vor fi,
Maghiarul și Românul,
Cât timp aici noi suntem slugi,
Iar Ungurul stăpânul!

Haralamb Călămăr.

Of, soacra mea!

Ah, mult mi-e scumpă soacra mea,
Căci n'aveți nici idee,
Ce jerfe 'l costă p'un bărbat
O astfel de femeie.

Și-ar merita să o ridic
In ceriuri pân la soare,
Cu o mașină de zburat,
In veci, in veci să zboare!

Dar mult mă tem, d'ajunge'n ceriu,
Și-o vede-așa rânzoasă
Sân-Petru, repede 'napoi
Iar mi-o trimite-acasă.

Haralamb Călămăr.

*) ris.

**) maghiarofil — prietinos față de maghiar.

NOUȚĂȚI

Sibiu, 28 Iulie n.

Ploi și furtuni mari peste tot locul.

Abia au trecut câteva săptămâni, de când s'a întâmplat groaznicul potop din Bănat, și acum iar să vestesc furtuni și ploi de prin mai multe părți, atât în țara noastră cât și în țări străine.

Mai zilele trecute, după niște călduri mari, s'a deslănțuit din nou o ploaie mare peste Bănat. Unele câmpii au ajuns cu totul sub apă. In deosebi — după cum spune „Drapelul“ — a fost strașnică ploaia începând dela Gataia și până la Végvár Kádár.

In comuna Némethi a trăznit în turnul bisericii sârbești nimicindu-l cu desăvârșire.

O altă furtună a dat peste comuna Calacea din Bihor în noaptea de 19 Iulie. Un vânt năpraznic, cărui ia urmat o vehementă ploaie cu grindină, a nimicit în câteva clipe tot hotarul comunei, împreună cu grădinile satului și toată recolta ce era. Pagubele sunt enorme și lumea a rămas pe drumuri din cauza acestei nenorociri.

O rupere de nori s'a întâmplat în părțile Maramurășului mai zilele trecute. Râurile și pâraiele au esundat și apa a năpădit satele Ökörmező și Berezna. Mai multe poduri au fost rupte. Asemenea a fost o rupere de nori zilele trecute la Ghiris (lângă Turda). Viforul n'a durat mai mult de un sfert de oră, dar a făcut mari pagube în sămănături.

Din Alsókubin (comitatul Árva) să vestește, că în noaptea de Sâmbătă spre Duminică a fost o furtună mare în întreg comitatul Árva, ce se află în partea nord-vestică a Ungariei. Ploaia, care cură grozav, a ținut ciasuri întregi. Toate podurile au fost rupte. Ulițele de prin toate comunele sunt pline de apă. Câmpurile au forma unor lacuri cât vezi cu ochii. Pagubele sunt mari.

Furtuni în țările străine.

Din Basarabia încă se anunță ploi mari în mai multe părți. Așa bunăoară din Chișineul Basarabiei se vestește, că, în urma unei ploi mari, ce a bătut în partea de jos a orașului, locuitorii au trebuit să scape prin ferestrii, ca să nu se înecă. Atât de mare ajunsese apa pe unele strade.

Din Germania de asemenea vin știri despre mai multe furtuni și ploi, ce s'au întâmplat în mai multe părți.

Așa de pildă unele ținuturi de pe lângă Rhin au fost bătute de un mare uragan. Un vânt năpraznic s'a pornit din Germania de Nord, măturând tot ce întâlnea în drumul său. Coperișul catedralei din Nürnberg a fost luat de vânt și dus departe. Vântul a fost urmat de ploaie, care a ținut mai bine de 4 ciasuri. In Köln apa a inundat gara centrală, încât călătorii nu s'au putut coborî din trenuri. Nenorociri de oameni, după cât se știe, nu s'au întâmplat.

In Italia au pierit însă, în urma furtunilor grozave, ce au bătut țara în zilele trecute, cam la o sută de oameni.

O furtună mare s'a deslănțuit în Sâmbăta trecută, după amiază, în jurul Milanului. Vântul îngrozitor a descoperit casele cu totul. Nu e casă, care să nu fi suferit pagube. Intr'un oraș s'a prăbușit o fabrică, îngropând sub ruine 14 lucrători.

Peste tot locul după vijelie a urmat ploaie grozavă, amestecată cu piatră.

Care este cauza ploilor?

Toți oamenii se întreabă mirați, cum de în acest an băntuie atâtea furtuni și ploi aproape în toate țările Europei? Mulți zic, că la aceasta ar fi de vină cometa Halley, iar alții susțin, că ar fi niște pete în soare și de aceea ploauă atâta.

O altă părere are însă renumitul astronom (cunoscător de stele) american, cu numele Flamariion. El zice, că ploaia și frigul din vara aceasta vine do acolo, că în America și țara Tunis domnește de câteva săptămâni o căldură mare, iar vântul de apus suflând puternic ni-a adus nourii produși de evaporarea apelor americane, care se descarcă la noi. Dar nu va mai ploua, îndată ce va înceta căldura din America sau vântul de apus.

Ori cum ar fi, numai de-ar da Sfântul să încete odată aceste ploi și furtuni, cari aduc atâta năcaz și sărăcie oamenilor.

Anchetă școlară. In 14 Iulie st. n. s'a întrunit la seminarul din Arad ancheta (comisia) școlară împuternicită de Consistorul metropolitan cu stabilirea unui nou plan de învățământ pentru școlile românești gr.-or. din Ardeal și Țara-Ungurească. Ancheta a fost condusă de părintele Roman Ciorogariu din Arad. La ședințe au luat parte următorii delegați: din arhidieceză Dr. Ioan Stroia, Dr. Onisifor Ghibu și Candid Pops, din dieceza Aradului Dr. Petru Pipoș, Nicolae Mihulin, Vasile Micula, Iosif Moldovan, Dimitrie Popovici, iar din dieceza Caransebeșului Petru Bandu.

Această comisie a discutat în mai multe ședințe atât planul de învățământ, cât și îndreptarul metodic și a stabilit un nou plan, care s'a înaintat consistorului metropolitan, de unde va fi apoi așternut ministrului de culte spre aprobare.

Mulțumita Maiestății Sale Regelui Carol I.

După-cum am fost scris în foaia noastră mai înainte, dl Romul Popescu, funcționar la „Albina“, a prezentat Maiestății Sale Regelui Carol al României un album foarte frumos cu fotografii din Sibiu și ținuturile noastre de aici până la Turnu-Roșu și Rîmnicu-Vâlcea.

In zilele trecute dl Popescu a primit următoarea scrisoare:

M. S. Regele a primit cu deosebită plăcere frumosul D-Voastră album cu fotografii din regiunea pitorească a Turnului-Roșu și ca un înalt semn de mulțămire a binevoit să-mi dea plăcuta însărcinare de a Vă trimite odată cu aceasta un ac de cravată cu cifra Maiestății Sale.

Rugându-Vă să binevoiți a-mi răspunde de primire, Vă rog să acceptați asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

Basset m. p.
secretarul M. S. Regelui.

Mulțumita trimisă d-lui Popescu a și fost bine meritată, de oare-ce albumul prezentat era de toată frumuseța. De altcum dl Popescu este un fotograf amator și un turist bine cunoscut.

Foc mare în Gurarâului. Miercuri în săptămâna trecută un groaznic foc s'a întâmplat în frunțașă comună românească Gurarâului de lângă Sibiu. Focul ajutat de un vânt puternic a nimicit în timp de 2 oare edificiile economice și locuințele a 27 locuitori. Când a izbucnit focul, în comună erau numai copii și femei, așa că focul n'a putut fi stâns decât târziu. Pagubele sunt mari și numai puține edificii au fost asigurate. Mulți au putut scăpa numai cu ce au avut pe ei. Cauza focului s'până acum necunoscută.

Logodiți. Dl Cornel Hulpuș, cand. de preot și dsoara Olivia Pușcaș, își anunță logodna lor.

— Dl Paul Fetti, teolog abs., s'a logodit cu dsoara Amelia Gavriș, fiica părintelui Vasile Gavriș din Odești (Sălăgiu).

Cununii. D-soara Elisaveta Beu din Apoldul-de-jos și dl Ioan P. Todea din Albac, își anunță sărbarea cununiei lor, care se va ținea Duminecă în 31 Iulie n. c., la 1 oră d. a., în biserica gr.-or. din Apoldul-de-jos.

— D-soara Cornelia Dorobanțu din Veștem și dl Ioan Suci, comerciant în Sadu, își anunță căsătoria lor, care va avea loc Duminecă în 7 August n. c., în biserica gr.-or. din Mohu.

Daruri pentru biserică. Din Țapu ni-se scrie: Credincioșii noștri din Țapu, tractul protopresbiteral al Mediașului, voind să-și edifice o biserică nouă, — deși materialicește stau slab, — în conțelegere cu comitetul parochial și epitropia și-au luat îndrăsneala a să adresa prin o rugare către marele mecenat al nostru dl Vasile de Stroescu. La această rugare drept răspuns a primit epitropia parochială dela dl Stroescu un ajutor de 500 coroane, în scopul edificării bisericii.

La rugarea verbală a parochului Ioan Tronca a mai binevoit a ne da un ajutor de 100 coroane, veteranul paroch Crucean Mărginean din Cinadie, precum și doamna Paraschiva Moldovan tot din Cinadie altă 100 coroane, iar Ioan P. Roșca din Săliște, arendator, suma de 10 coroane.

Mai mulți parochieni prin colecte benevole au contribuit cu scânduri, stâlpi și drot, pentru închiderea cimiterului. — Tot asemenea parochienii au dat ajutor la facerea și aducerea cărămizilor pentru biserică. — Dimitrie N. Recuciu, comerciant de aici ne-a dăruit o cruce în sumă de 10 coroane, pe casa de rugăciune. Nicolae Dancu de aici ne-a donat o icoană în sumă de 10 coroane. Epitropul Constantin Dordea și Bucur Bezdoghină au contribuit pentru drot la cimiteriu suma de 12 coroane.

Pentru aceste fapte nobile la toți donatorii s'a adus din partea comitetului parochial direct mulțămintă protocolară. — Cu toate acestea le aducem mulțămintă și pe cale publică, dorind ca Dumnezeu să le ajute la toți binefăcătorii, ca să mai poată face daruri pentru bisericii sărace.

Țapu, la 11 Iulie 1910 st. v.

În numele credincioșilor:

Constantin Dordea
epitrop.

Ioan Tronca
paroch gr.-or.

Penziunea învățătorilor. Ministrul de culte prin o ordinațiune a sa anunță, că în cazul când un învățător primește ajutor de stat înainte de a i-se înmăna acest ajutor, afacerea să predă secției pentru penziunare, care ridică penziunea respectivului și când primește mandatul, în acela este deja indicată urcarea penziunii. Despre urcarea penziunii să încunoștiințeze învățătorul prin prezidiul scaunului școlar și aceasta la ordinul ministrului să întâmplă, pentru că pentru solvirea punctuală a competenței anuale el este responsabil, despre ceea-ce trebuie să și aibă cunoștință.

Controla soldaților. Ministrul de onvezi în înțelegere cu ministrul comun de război a hotărât, ca în anul acesta să nu se țină adunarea de controlă a soldaților de rând. Se va ține însă obișnuitul raport anual al ofițerilor în rezervă și al funcționarilor militari rezerviști.

Cutremur de pământ în Timișoara. Din Timișoara vine știrea, că în săptămâna trecută, Miercuri, a fost cutremur de pământ, care însă nu a cauzat pagube. Sguduitura a ținut o secundă și jumătate. Icoanele și obiectele de pe pereți au arătat în ce parte a fost cutremurul. În clipa primă nimeni n'a știut ce s'a întâmplat, așa că mulți au căutat scăpare în liber. Cutremurul a avut trei sguduituri, dintre cari ultima a fost cea mai puternică.

Știri militare. Zilele acestea au sosit în orașul nostru la manevre artileristii din Brașov. Ei vor sta aici vre-o 8—10 zile, de unde vor pleca apoi la manevrele de trupe din jurul Făgărașului. De altcum sosirea Brașovenilor se observă deja, fiind-că de câte-va zile se aude în zorile dimineții bubuitul tunurilor. E un tunet a pustietate, ce se îndreaptă de pe locul de exercițiu spre munții noștri din Mărginime. Abia în decursul zilei se aud apoi tot mai slab aceste tunete, de cari, bine ar fi să ne ferească Sfântul, ca să nu se îndrepte vre-odată în oameni și soldați vii; fiind-că atunci, în urma marei perfecționări a acestor arme uriașe, s'ar răpune la pământ oștiri și oameni cu grămada.

Decât tot omul cuminte dorește azi pace și liniște, iar pe viitor, așa credem, numărul acestor doritori de pace va crește tot mai mult. Astfel venind lucrurile, aceste bubuituri vor fi mereu numai deprinderi de arme și nimic altceva.

Petroleu în comitatul Maramureșului. Săptămâna trecută s'a prezentat ministrului de comerț Hieronimy o deputațiune, compusă din 6 persoane, americani și eng'ezi, sub conducerea fișpanului din Maramureș. Inginerul de mine Otto Szedenyi a arătat ministrului dorințele deputației. Un grup anglo-american vrea să înființeze o societate pe acții cu scopul de a face săpături în comitatul Maramureșului, de oare-ce s'a constatat, că pământul conține nenumărate izvoare de petrol.

Schimbarea târgului din Orăștie. În locul târgului de vite ce era să se țină în 30 și 31 Mai, cum și a târgului de mărfuri, ce era să se țină în 4 Iunie — să va ține acum târgul de vite în 8 August, iar târgul de mărfuri în 9 August.

Bănățenii emigrează. Zilele trecute s'a publicat statistica emigrărilor din comitatul Torontal în luna Iunie. Conform acestei statistici în această lună s'au cerut 410 pașapoarte. În decursul anului s'au dat până în Iunie 4303 pașapoarte, dintre cari două treimi au fost pentru America, iar restul pentru România. Pașapoartele pentru America au fost liberate cea mai mare parte femeilor cari au plecat după bărbații lor emigrați de mai înainte.

Pe jos întreagă Europa în timp de 3 ani. La aceasta grea întreprindere s'au angajat 3 studenți ai Academiei regale din Lisabona (Portugalia). Studenții au sosit zilele acestea la Fiume. Trăiesc din vinderea ilustratelor ce le poartă cu dânșii. Cutreerarea Europei o fac pentru câștigarea unui premiu de un pătrar de milion.

Cine vrea să se facă avocat va trebui în curând ca să aștepte mai multă vreme decum a fost până acum. Anume ministrul de justiție e pe cale de a înainta dietei un proiect de reformă cu privire la praxa avocațială pe care voește să o lungească pe timp de 7 ani. Indemn la proiect a dat faptul, că avocații să înmulțesc peste măsură iar sin-

gurul mijloc contra înmulțirii pare a fi prelungirea praxei.

Da, da, se cam înmulțesc avocații, atât la Unguri cât și la celelalte națiuni din țară. La noi Românii deasemenea. Dacă am avea noi în toate părțile atâția oameni învățați și pe celelalte cariere, atunci am sta cu mult mai bine.

Iar dacă ne gândim la negoț și industrie va trebui să ni se recunoască, că azi mai mare lipsă este în cutare loc a să așeze un comerciant sau meseriaș harnic, decât un al doilea sau al treilea avocat. În aceasta privință am mai avea multe de zis, dar le lăsăm pe altădată.

Tifus în jurul Aradului. După cum ni se scrie, în comitatul Aradului s'a ivit tifusul în mai multe comune. Cauza sunt poamele necoapte, pe cari poporațiunea le mănâncă în starea crudă de acum. Organele comitatului au luat măsuri întinse pentru apărare contra acestei boale atât de periculoasă.

Nu putem îndemna din destul pe oamenii noștri dela sate, ca să nu mănânce poame necoapte, fiindcă acestea sunt apoi cauza mai multor boale. Îndeosebi copii trebuiesc opriti a mânca astfel de poame necoapte.

Marile manevre de toamnă ale armatei noastre comune erau să se țină în partea de nord a Ungariei. În timpul din urmă s'au ivit însă în acele părți boală între caii statului. Din cauza aceasta e vorba, că manevrele se vor ține în altă parte a țării. Dar până acum nu s'a hotărât și nu se știe sigur ce și cum. Astfel, s'ar mai putea întâmpla în urma acestora, ca manevrele de acum să nu se țină de loc.

Furt pe trenul accelerat. Din Brașov să vestește, că hoți necunoscuți au adormit cu cloroform (o medicină, pe care numai miroșându-o ne adoarme) într'un vagon de clasa a doua a trenului accelerat (fulger) între stațiunea Brașov-Predeal pe doamna Iosefina Grăzer. După aceea i-au furat suma de 1000 franci ce o avea ascunsă într'o pungă, pe care o ținea în sin. Hoții să urmăresc, dar până acum nu au putut fi aflați.

E bine ca ori cine, când călătorește, să bage de samă ce fel de oameni să așază în jurul său.

Vindecarea sifilisului. Din Berlin se vestește, că în zilele acestea va apărea cartea despre noua îngrijire a vindecării sifilisului, scrisă de doctorul Ehrlich dela Frankfurt și de asistentul său japonez Dr. Hata.

Cartea este așteptată cu mare interes în cercurile medicale, fiind-că sunt unii cari zic, că felul de vindecare al doctorului Ehrlich nu ar fi ceva deosebit. O să vedem! Dar ar fi tare bine, dacă ar avea un bun succes cele spuse de acest doctor, de oare-ce atunci s'ar putea mai ușor curma și vindeca această boală, ce răpune atâția oameni peste tot locul; bine înțeles, mai totdeauna din vina lor. Urmarea este deci: fiecare să se păzească de lucrurile rele, iar atunci nu are lipsă de leacuri!

Falsificatori de bani. Poliția din Budapesta a dat mai zilele trecute de urma unei bande, ce făcea bani. Era o societate de 4 femei și un bărbat. Banii cei răi, mai cu samă coroane, îi petreceau mai mult printre populațiunea săracă din jurul Budapestei. Falsificatorii au recunoscut fapta lor la poliție, de unde au fost puși în închisoare. În locuința lor s'au aflat mai multe unelte, pe cari le foloseau la facerea banilor, între cari forme de vărsat metal, plumb și altele.

Cât a costat o mușcătură de câne? În Elveția un copil a fost mușcat de un câne, prin ceea ce buza de deasupra a băiatului a căpătat o formă tare urâtă. Din cauza aceasta tatăl copilului a dat în judecată pe proprietarul cânelui, cerând nu numai despăgubire pentru vindecare, ci și o sumă de bani ca despăgubire pentru nefericirea copilului. Asumează zis tatăl băiatului mușcat, că fiul său acum nu să va mai putea însura așa ușor în urma acestei nenorociri. Judecătoria a trebuit să recunoască aceasta și a condamnat pe proprietarul cânelui în modul următor: mai întâi 100 franci pedeapsă, după aceea 400 franci spesele avute cu însănătoșirea, a treia 1000 franci despăgubire copilului pentru durerile ce le-a avut, iar în urmă 5000 franci ca sumă de despăgubire pentru starea în care a ajuns copilul, de oare ce — a zis judecata — în urma acestei mușcături a buzei, băiatul nu să va mai putea căsători așa ușor. Astfel proprietarul cânelui a trebuit să plătească mușcătura unui câne cu 6500 franci.

Femeile din haremul fostului Sultan cauzează multă bătaie de cap guvernului turcesc. Aceasta din cauză, că nimenea nu ar voi ca să mai țină samă de ele. Iar fostul Sultan încă nu mai are cu ce le plăti și nu le mai poate susține pe toate. Ba aceasta nici nu îi mai este iertat.

De aceea în una din zilele trecute s'a ocupat și camera turcă cu aceste femei ale fostului Sultan. Ministrul de finanțe a constatat, că numărul lor e de 246 împreună cu servitoarele. Ele cer o despăgubire de vre-o 4 milioane de funți turcești. Statul nu voiește să le dea aceasta sumă, dar ministrul a propus sa li să dea penziuni mai mici dela 100—500 piastri (18—90 cor.) lunar. Cu acest proiect s'a ocupat camera și mai mulți deputați au fost de părere, că penziile sunt prea mari.

—Trebuie măritate — au strigat unii din deputați.

Ministrul a declarat însă, că aceasta merge greu, deoarece ele stau singure în lume nu să știe nici de unde sunt.

Alți deputați au zis, că fiind ele mai cu seamă arabe și albaneze, să le trimită în Arabia și Albania. Deputații albanezi și arabi s'au revoltat.

—Asta ar mai lipsi — ziceau ei, să le ținem noi. Nouă nu ne trebuie.

În cele din urmă camera a primit proiectul ministrului de finanțe, și astfel li se va da la fiecare penziune dela 18—90 cor. pe lună.

Ultime știri.

O nouă ruptură de nori.

După-cum ni-se vestește, Duminecă spre Luni au avut loc în comitatul Solnoc-Dobâca două rupturi de nori.

Toate rîurile s'au umflat, luând cu sine poduri, stricând drumuri și ruinând părți întregi de sate. Sunt și mai mulți morți și oameni perduți, cari de gîr au căzut pradă îngrozitoarelor valuri.

Furtuna și ploile grozave au fost asemenea celor din Bănat. Până la punerea foii sub tipar nu am putut primi însă știri mai de aproape. De altcund despre ploile din zilele trecute scriem la alt loc al foii de azi.

Avis. Abonaților nostri, în restanță cu plata, le aducem la cunoștință, că în săptămâna viitoare vom sista foata la toți acela, care încă n'au plătit prețul abonamentului.

Rugăm însă pe toți restanțierii să-și achite plata la vreme. Unii abonați ne-au scris, că vor plăti mai încolo. Acelora le facem cunoscut, că pe așteptare nu putem da foata. Asta ne aduce numai greutăți cu socotelile. Afară de aceea abonamentul este atât de ieftin!

Vieața socială

Concertul filantropic din Ocna-Sibiului.

Duminecă, în 24 Iulie n., s'a dat la Ocna-Sibiului în grădina „Schuller“ un concert, al cărui venit a fost destinat pentru nenorocirii din Bănat.

Și intrădevăr a fost unul dintre cele mai bune concerte, ce se aranjează la noi Români.

S'au cântat mai multe piese de Dima, Brediceanu, Popovici etc.

Punctul prim (o melodie frumoasă din „Wilhelm Tell“ de Rossini) a fost executat de muzica militară a Regimentului 31 de infanterie din Sibiu.

După aceea a urmat două coruri de bărbați, sub conducerea dlui Octavian Murășan, preot în Sibiu sub. inferior. Deși corul bărbătesc era compus numai din puține persoane (câțiva teologi și unii fruntași din Ocna), totuși prestațiunile au fost pe deplin mulțumitoare.

Frumos a cântat dl părinte Isaia Popa (solo bas) pieza „Nor de vijelie“, de Humpel.

Mult a plăcut publicului „Doina“ de Bredicianu, executată din fluier de dl Dr. Toni Bogdan, care ne-a dovedit din nou cu câtă măiestrie știe să cânte cu fluierul. La dorința publicului a trebuit să mai cânte și a doua-oară.

Nu mai puțin a plăcut „Cântecul haiducesc“, de Bredicianu, executat de dl Oct. Murășanu (solo bariton) cu acompaniarea muzicii militare. Puternica și melodioasa voce a dlui Murășanu îți era mai mare dragul să o ascuți. În urma aplauselor, dl Murășan, o trebuit să mai repeteze odată această cântare.

După concert a urmat joc. O impresie bună a trebuit să-i facă ori-cui, auzind o noapte întreagă cum muzica militară execută tot cântări românești.

Concertul a avut și un succes material destul de mulțumitor. La caz, că cineva ar mai dori a trimite suprasolviri, — fiind venitul curat destinat pentru Bănățeni — acelea sunt a se adresa dlui părinte Oct. Murășanu, Sibiu, suburbiul inferior. Rap.

ECONOMIE

Starea sămănăturilor.

În săptămâna trecută s'au întâmplat mai multe ploi și furtuni, cari au nimicit o mulțime de sămănături. (Despre aceste nenorociri spunem la alt loc al foii).

Nu mai începe îndoială, că în urma acestor stări bucatele nu să prea ieftinesc.

Așa de pilda în piața Sibiului prețurile au fost cam aceleași ca în săptămâna trecută. (La Pesta au scăzut însă prețurile binișor). În cele următoare dăm:

Prețul bucatelor

In Sibiu la 26 Iulie st. n.:

Grâu	Cor. 15,—	pană	16,40	per hectolitru
Săcară	„ „	„	„	„
Ovăș	6,40	„	7,40	„
Cucuruz	10,40	„	11,20	„
Crumpene	3,—	„	3,50	„
Fasole	„	„	„	„
Făină Nr. 3	35,—	„	35,80	per 100 chilo
„ „ 4	34,—	„	34,80	„
„ „ 5	33,—	„	33,80	„
Slănină	180,—	„	192,—	„
Unsoare de porc	192,—	„	196,—	„
Său brut	60,—	„	62,—	„
Său de lumini	76,—	„	80,—	„
Său de lumini topit	94,—	„	94,—	„
Săpun	64,—	„	64,—	„
Fân	8,60	„	5,—	„
Lemne de foc neplutite	7,50	„	7,75	per met. cub.
„ „ plutite	6,25	„	6,70	„
Spirt rafinat	1,82	„	1,85	per litru
Spirt ordinar	1,80	„	1,83	„
Carne de vită pentru supă Cor. —,80	pană	1,34	per chilo	
„ „ friptură	1,20	„	1,40	„
„ „ vițel	—,80	„	1,40	„
„ „ porc	1,36	„	1,76	„
Ouă, 10 bucăți	—,57	„	—,67	„
Un pătrar de miel	„	„	„	„

In Budapesta la 27 Iulie st. n.:

(Grâu și săcară de cea nouă)

Grâu de Tisa 78 chilo Cor.	9,60	pană	9,90	per 50 chilo
„ „ 79 „ „	9,65	„	10,05	„
„ „ 80 „ „	9,70	„	10,10	„
Săcară	6,87	„	7,05	„
Orz	„	„	„	„
Ovăș	7,10	„	7,72	„
Cucuruz	6,72	„	6,80	„
Unsoare de porc Cor.	189,—	pană	190,—	per 100 chilo
Slănină	167,—	„	168,—	„
Sămânță de luferă C. 124,—	pană	162,—	per 100 chilo	
„ „ trifoiu	86,—	„	112,—	„
Porci îngrășați pentru untură C. 1,44	pană	1,74	per chilo	
„ „ carne	1,44	„	1,50	„
Viței	—,70	„	1,20	„
Pe o păreche de miei	Cor. —,—	pană	—,—	„
„ „ oi	„	„	„	„

Prețul banilor în 27 Iulie n.

	cumpărat:	vândut:
Galbini	Cor. 11,27	11,37
100 Lei, hârtie	„ 24,40	24,80
100 Lei, argint	93,—	94,40
Lire turcești, aur	23,40	23,60
1 funt șterlingi englezești	23,88	24,08
100 marce, aur	117,15	117,62
100 „ hârtie	117,15	117,62
Napoleondori	19,02	19,12
100 Ruble rusești, hârtie	252,50	254,25
100 „ „ argint	245,—	248,—

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e însemnată după *calendarul vechiu*.)
 18 Iulie: Bațon, Borșineu, Canija turcească, Pâncota, Seghedin.
 19 Iulie: Argiehat, Basna, Olpret, Sângheorgiu-lăsesc, Sereda Murășului, Sighetul Marmației, Vaida-Recea.
 20 Iulie: Lipova, Petriș.
 21 Iulie: Deva, Miheș.
 22 Iulie: Beiuș, Caranșebeș.
 23 Iulie: Măgheruș.
 24 Iulie: Ocna (comitatul Alsó-Fehér), Prejmar.
 25 Iulie: Brețcu, Kecskemét, Vârșeț.
 26 Iulie: Bran, Canija-mare, Debrețin.
 28 Iulie: Reghinul săsesc, Rodna veche.
 29 Iulie: Apoldu mic, Ațel, Becichorecul mare, Soporul de jos, Timișoara.
 30 Iulie: Uioara.
 31 Iulie: Avrig, Macău.

În aceste zile se țin în comunele de mai sus târgul de mărfuri, pe când târgurile de vite, cai, oi, porci, etc. se țin, ca de obicei, în câteva zile mai înainte.

săg esetén a btk. 5. §-a értelmében 2 azaz kettő napi fogházra átváltoztatandó 40 azaz negyven korona pénzbüntetésre ítéltetik, a büntetés végrehajtása azonban a btk. 1 §-a alapján felfüggesztetik. Köteles a vádlott a bűnügyi átalány terhére esetleg ezen túl felmerülő bűnügyi költségeket 15 nap alatt az 1890. XVIII. t. cz. 9. §-ában meghatározott végrehajtás terhe mellett az államkincstárnak megtéríteni. Együttal a vádlott köteles még a magánvádlnak költség ezimben összesen 40 koronát 15 nap alatt különbeni végrehajtás terhe mellett megfizetni, a mely összegben a magánvádlnak által előlegesen 9 korona tanudij is bennfoglaltatik.

A sériett képviselője Dr. Verzár Ferenc ügyvéd munkadíja és költsége a sértett magánvádlnal szemben 22 kor. összegben állapítottatik meg. Végül a btk. 277 §-a alapján elrendeltetik az is, hogy ezen ítélet egész terjedelmében indokaival együtt az elítéltnak költségére a nagyszébenben megjelenő „Foaia Poporului“ című hetilapban közöltesék.

Nagyszébenben, 1910. évi III. hó 12-ik napján.

Bakody s. k.
kir. albiró.

INDOKOK:

A magánvádlnak ezért emelt vádat mert [lásd a rendelkező részben ezen jelek közti szöveget]. Minthogy a vádlott tagadásával szemben ezen tény Chirilla Iuon és Dancu Emilian ténytanuk eskü alatt is bizonyították, azt a bíróság bizonyítottnak fogadta el. Minthogy továbbá a vádlottnak ezen cselekménye a btk. 261. §-ában ütköző és e §-szerint minősülő becsületsértés vétségét megállapítja, ezért a beszámítást teljesen kizáró okok hiányában a vádat a rendelkező részhez képest rágalmaszás vétsége helyett becsületsértési vétségben büntésnek kellett kimondani és a büntetés folyamánként meg is büntetni. A büntetés végrehajtását fel kellett függeszteni, mert attól vádlott jövőbeni magatartására nézve életviszonyai és társadalmi állására való figyelemmel kedvező hatás várható. A büntetés mértékének megállapításánál enyhítő körülmények gyanánt figyelembe vétettek: a vádlott büntetlen előélete, megelőző szóváltásból származott felhevült kedélyállapota valamint hogy súlyosító gyanánt mi sem forog fenn o melyekre való tekintettel a btk. 91 §-ának indokolt alkalmazásával a kiszabott büntetés az elkövetett cselekménnyel arányos. Az államkincstár által esetleg elvégzendő bűnügyi költségekben történt marasztalás a b. p. r. t. s. 480 §-ának első bekezdésében találja alapját.

A magánvádlnak magánjogi igényeinek érvényesítésére vonatkozó rendelkezés a b. p. r. t.-ással okozott szükséges költségek pedig a b. p. t. 479. §-ának következménye.

Az ítéletnek lapban való közzététele a btk. 277. §-a értelmében rendeltetett el.

K. m. f.

Bakody s. k.
kir. albiró.

Pășunat de oi.

Composesoratul moșiei „Rozaore“ din Rucăr (comit. Făgăraș), dă în arândă pe calea licitațiunei publice, ce se va ținea în 7 August 1910 st. n. la 2 oare d. a., pășunatul de oi pentru iarnă, din 8 Noemvrie 1910 până în 3 Iunie 1911 st. n., cu prețul de strigare 700 cor., vadiu 10%, precum și pășunatul de vară din 3 Iunie 1911, până în 8 Noemvrie 1911 st. n., cu prețul de strigare 600 cor., vadiu 10%. Ambele pășunate să pot da unei și aceleiași persoane, licitante pe lângă depunerea vadiului corespunzător. Condițiunile speciale se pot vedea la subscrișul președinte al composesoratului, la care se pot trimite și oferte în scris, în Răkkur, u. p. Alsóvíst.

Rucăr, 17 Iulie 1910.

Moise Goga
președintele composesoratului.

185 1-1

Cost bun și ieftin

să dă în și afară de casă. Doritorii sunt rugați a se adresa

Strada Bruckenthal Nr. 34,

191 1 3 lângă Catedrală.

O casă cu cărcimă

aflătoare în Orăștie, situată la poziție foarte bună, pe unde umblă oameni din 18 comune, să vinde din mână liberă din cauze familiare de boală.

A să întreba la Administrația „Foi Poporului“, unde se află adresa respectivului proprietar.

171 2-3

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie ORENDT G. & FEIRI W.

(odinioară Societatea curelarilor.)

Str. Cisnădiei 45. SIBIU. Heltauergasse 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat, sport și voiaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte

articole de galanterie
cu prețurile cele mai moderate.

Curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzobi) permanent în deposit.

Toate articolele din branșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin.

Liste de prețuri, la cerere, se trimite franco.

81 39-

Comandele prin poștă se efectuează prompt și conștientos.

Mare deposit de hamuri pentru cai dela soțurile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (țoluri) de cai și cofere de călătorie.

ATENȚIUNE

trebuie să se dea în alegerea de iluminare potrivită pentru orașe, comune, privați, hoteluri, restaurațiuni cu grădină, stațiuni balneare, vile etc., pentru iluminare la ori ce fel de localuri dinlăuntru sau dinafară, mai de parte iluminare de străde, procurarea de aparate centrale la case, precum și lampe singuratiche de iluminat sau lampe rotunde în interiorul odăilor, pe străde și locuri publice, pentru cari să recomandă de un specialist avantajile senzaționale ale tehnicei moderne de iluminat ce le are

Intreprinderea „Brikettid“ de lumină strălucitoare
a lui Albrecht

184 2-6

Sibiu (Nagyszében) strada Gușteriții Nr. 30.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătaoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrofați și cari în urma ușurării din tinerețe și prin deprinderi rele și-au adunat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul să se facă ceva. Trebuie să se înceapă să se dea tinerimei deslușiri binevoitoare și amănunțite în tot ce privește viața sexuală, — trebuie să se ceară omenii să se încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere năcazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a încredința unui astfel de medic specialist, conștientos, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morborilor ce deja eventual există atunci apoi va faceți existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al D-ului PALOCZ, medic de spital, specialist (Budapesta VII, Rákóczi-ut. 10), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori-cine (stăt bărbății cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, vede sângele și sucurile trupești ale bolnavului și curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se întărează de materiile de boală, chinurile sufletești i se liniștesc.

Fără contorbarea ocupațiunilor vătore de dr. PALOCZ viadecă deja de ani de zile ropede și

radical cu metoda lui proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai negleșite, razele sifilitice, toatele de țevă, beșică, nervi și țira spinării, încăntările de confuzie a minții, urmările unanii și de sifilisului, erecțiunilor de spaimă, slăbiciune puterii vârbătegi (impetents), vătămăturile, boala de sânge în piele și toate boalele organelor sexuale feminine. Pentru femei o sală de așteptare separată și între reparată. În ceace privește cura, depărtarea sa este piedecă, căci dacă cineva, din ori ce cauză n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se scrie numai marca de răspuns.) Linaia română se vorzeste perfect. După încheierea curii, epistolele se ard, ori la dorință se trimite fecăruia Institutului de îngrijire și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Dumineca până la 12 ore a. m.) Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapest VII. Rákóczi-ut. 10.

80 53-

Un câștig frumos pot avea fete și femei cari peste zi sau toată ziua s'ar ocupa cu croșetatul de dantelă.

Informațiuni mai deaproape la întrebări în scris dă D-na

Armin Stern în Branyicska

150 10-2

Haine pentru dame

Intre cari costumuri întregi, bluse, rocuri pentru dormit etc. precum și haine pentru copii după cel mai nou și mai modern facon, se primesc și se execută grabnic și ieftin la

Betty Lallits

croitoreasă de dame

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 12, etagiul I.

Marca de scutire: „Anker“.

Liniment. Capsici comp.,
Inlocuitor pentru
Ankor-Pain-Expeller

este un leac de casă valorat de mult, care să folosește de mulți ani ca fricțiune sigură la podagră, reumatism și răceală.

Atenție. Din cauza imitațiilor de puțină valoare să fim precauți la cumpărare și să primim numai sticle originale în ștule cu marca de scutire „Anker“ și cu numele Richter. Cu prețul de 80 fl., C. 1-40 și Cor. 2-— să capătă aproape în toate farmaciile. Deposit principal la Iosif Török, farmacist în Budapesta.

Farmacia lui Dr. Richter la
„Leul de aur“ în Praga. ::
Șoseaua Elisabeta Nr. 5 nou.
Epediție zilnică. 242 40—

Ludovic Ferencz,

croitor de bărbați,

Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 12,

recomandă p. t. publicului

cele mai bune stoffe de lână
in mare asortiment

noutățile

sosite chiar acum, pentru haine de bărbați stoffe englezești, franțuzești și indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestimente precum: Sacko, Jaquete, și haine de salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stoffe pentru pardisiuri și „Kaglam“, cari se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverențelor confecționate în atelierul meu, îmi permit a atrage deosebita atențiune a On. domni preoți și teologi absolvenți.

În casuri de urgență confecționez un rind complet de haine în timp de 24 ore. 81 60—

Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articli de uniformă, după prescripțiile croitura cea mai nouă.

Nici când!

nu mai schimb altul cu săpunul meu, de când folosesc săpunul de lapte de crin-Steckenpferd (marca Steckenpferd) de Bergmann & Co. Teschen a. E. fiindcă acest săpun rămâne singur cel mai eficace decât toate săpunurile medicinale, cum și pentru îngrijirea unui teint frumos, moale și delicat. Bucata cu 80 fileri să capătă în toate farmaciile, drogheriile și parfumeriile etc. 40 24—40

Se caută

un băiat din familie bună în etate de 13—15 ani ca ucenic de prăvălie la
Ioan C. Bozdog
în Poiana
comitatul Sibiului.

Vinuri de masă escelente,

litra cu 40 și 48 fileri la cumpărare de cel puțin 50 litre ofera negustoria 145 62—
de vinuri

JOSEF SCHULTZ

Sibiu, strada Urezului 20

Singurul institut de asigurare ardelean

„TRANSYLVANIA“

Strada Cisnădiei 5.

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai eține, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții, și cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, și asigurări pe spese de înmormântare, mai departe asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere) și asigurări de pagube la apeducte. 18 27—

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1909 K 4.831,168-51

Capitale asigurate pe viață achitate 4.571,035-31

Starea asigurărilor cu (foc K 112.045,412— sfârșitul anului 1909 (viață „ 10.847,132—

Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . . . 2.309,387—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile Direcțiunii, strada Cisnădiei Nr. 5 și la toate agenturile.

Persoane versate în Acțiștil, cari au legături bune, se primesc în serviciul Institutului în condiții favorabile.

Luminări de stearin superfine.

La dorința p. t. publicului am produs un soi de luminări de stearin din cel mai curat, care le vindem sub numele

Luminări de stearin superfine pentru salon.

Luminările acestea sunt pachetate în carton și să pot procura din depozitele noastre Strada Cisnădiei Nr. 2 și Strada Turnului Nr. 27, precum și din fiecare băcănie mai mare. 186 1—2

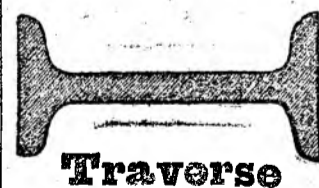
Siebenbürger Vereinsbank A. G.

Secția: fabrica de luminări de stearin și săpun.

Portland și
Romancement
de Brașov și Beociner

Pentru zidiri

Traverse

Stucatură de trestie
Impletitură „Bacula“
Materialul de zidit în viitor.
Ieftinește orice zidire.

Tevi

de fier covăcit și fier turnat precum și Fittings
Pumpe pentru fântâni și alte Industrii
Sfredel de găurit pământul și la fântâni

Tot felul de articli tehnici

Fier de Cudsir în rude, fier modelat, fier în rude și fier de încheiat
în 600 profile și dimensiuni se află în depozit.

Carol F. Jickeli, Sibiu și Alba-Iulia.